Beknopt verslag commissie Bestuur, Middelen & Economie van de gemeenteraad Emmen op woensdag 4 december 2024 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer H.A. Bos
Commissiegriffier	:	de heer F.W. te Winkel
Collegeleden	:	de heer J. Bos, de heer H.F. van Oosterhout, de heer G.P. Rink, de heer P.M. Schrik
De commissieleden	:	de heer J.H. Koops (D66), de heer M. Meijer (VVD), de heer P.M. de Jonge (VVD), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), mevrouw V.S.L.R. Spang (PvdA), mevrouw U.H. Kilinçci (PvdA), de heer A. de Vries (PvdA), de heer M.P. Hornis (50PLUS), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer C.M.S. van den Berg (CDA), mevrouw R. Gommer-Gelijk (CDA), de heer L. Hoogenberg (Wakker Emmen), mevrouw M. Kuipers-Hekhuis (Wakker Emmen), de heer H. van der Velde (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), de heer K. Bosma (PVV).
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter H.A. Bos opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. In verband met de inspreker wordt agendapunt 7A na punt 4 behandeld. De agenda wordt met deze volgordewijziging vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium: n.v.t.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Kadernota Economie 2025

Eerste termijn inspreker

De heer Idema (Ondernemend Emmen) wil de Kadernota Economie ondersteunen en aanvullen vanuit de lokale praktijkervaring. De kracht van Emmen ligt in samenwerking. Partnerschappen met kennisinstellingen, ondernemingen en overheden zijn cruciaal voor de economische ontwikkeling. Maar dan moet het wel meer zijn dan een intentie: structurele verbindingen en concrete gezamenlijke projecten, zoals de Greenwise Campus die verder is uit te bouwen integrale circulaire en innovatieve initiatieven. Het voornemen veel te investeren in krachtsectoren zoals circulaire plastics en maakindustrie is verstandig. Deze bedrijven verdienen wel extra ondersteuning vanuit het Rijk en de EU, daar zij in zwaar weer verkeren door dumping van nieuwe plastics vanuit vooral de VS en China. Deze focus mag niet voorbijgaan aan andere sectoren die bijdragen aan diversiteit en veerkracht. Tuinbouw, horeca, toerisme, logistiek, bouw, infra, techniek en ict spelen een essentiële rol in de werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van de regio. Dit vraagt om ondersteunende inspanningen van gemeente én provincie. De energietransitie is ook een prioriteit en vereist proactief beleid en duidelijke keuzes gezien de netcongestie en beschikbaarheid van waterstof. Emmen moet voortrekker worden in lokale energiehubs op bedrijventerreinen. Ondernemend Emmen werkt hier al aan in overleg met de gemeente. Aantrekken en behoud van (jong) talent is een volgende grote uitdaging. Men steunt daarom de ontwikkeling van de Greenwise Campus tot kenniscentrum om jon-

geren voor de regio te behouden. Wel vraagt men extra aandacht voor goed geschoold personeel MBO, praktijkonderwijs en bijscholing binnen het MKB. Dit past ook bij de aard van de regio. Voor deze doelgroep zijn ook woningen nodig: daarom moet deze kadernota in lijn zijn met de Woonvisie, anders trekken de jongeren voorgoed weg. Digitale transitie: deze belangrijke vaardigheden voor ondernemers en werknemers moeten in het beleidsplan komen met gerichte programma's à la 'Meer met minder'. Ondernemend Emmen pleit voor onderzoek naar *reshoring*: terughalen van productie uit lagelonenlanden. Emmen kan samen met Twente onderzoek doen naar het aantrekken van bedrijven in de defensiesector, een groeimarkt. Met de focus op circulaire plastics kunnen duurzaamheid en economische groei hand in hand gaan. Dit is met subsidieregelingen en investeringen in innovaties verder te versterken. Duurzaamheid moet als brede pijler ook in andere sectoren breed worden gestimuleerd. De heer Idema roept de raadscommissie op, de ambities te ondersteunen met daadkrachtige besluiten en voldoende middelen. Dit vraagt investeringen in samenwerkingsstructuren, het verder formaliseren van (inter)regionale partnerships en concrete keuzes maken: met wie wel/niet. Verder duidelijke prioriteiten, gerichte investeringen in krachtsectoren, ondersteunen van breedgedragen initiatieven en mobiliseren van interne en externe financiering. Gezamenlijk moet worden gebouwd aan een Emmen waarin duurzaamheid, veerkracht en innovatie centraal staan.
Als de **ChristenUnie** het landelijke topsectorenbeleid met ongelijkwaardige spreiding van werkgelegenheid over het land – en daardoor met moeite rijksfinanciering voor investeringen in Emmen los te krijgen – doortrekt, hoe ziet inspreker de balans tussen kracht- versus overige sectoren in Emmen voor zich?
De heer Idema betoogt dat het de laatste 10-12 jaar in Nederland echt heeft ontbroken aan een duidelijke industrieagenda. Daarna is de focus door meerdere kabinetten verlegd naar de topsectoren. Hij is blij dat Emmen daar niet aan meedoet en voor chemie, circulariteit en HTSM gaat.
D66 hoort wel aandacht voor praktische scholing. Wat is dan precies het hiaat in de gemeente?
De heer Idema antwoordt dat volgend jaar de Human Capital Agenda in de raad moet komen. Daar zou dit thema in moeten komen te staan, want het is hier echt een MBO-regio. Zelfs rondom ASML (regio Veldhoven) heeft 70% van de werknemers een afgeronde MBO-opleiding en dit is dus enorm belangrijk voor de industrie.
CDA vraagt naar een voorbeeld van te vormen partnerschappen en de keuzes daarin.
De heer Idema antwoordt dat het college daar zelfs keuzes in maakt. Er moet wel een relatie zijn met circulariteit, chemie en biobased en maakindustrie. Ondernemers zijn wat 'intentie-moe': de overheid gaat te veel over op de orde van de dag. Net als ondernemers moeten ook overheden leveren. Dan gaat het pas lukken.

Inleiding college
Wethouder Rink is blij met de ondersteuning door de ondernemers in Emmen en dankt de ambtenaren die aan de Kadernota Economie hebben gewerkt. De conceptversie is vooraf nog weer gedeeld met alle stakeholders. Het proces is dus zeer zorgvuldig geweest. Het college maakt duidelijke keuzes, maar wel op basis van successen uit het verleden. Men is zeer benieuwd naar de bevindingen van de raadscommissie.

Eerste termijn raadscommissie
PVV verneemt dat een op de drie kleine ondernemers overweegt te stoppen vanwege overregulering en bemoeienis. De nota legt te veel nadruk op duurzaamheid, groene energie en circulariteit. Maar bedrijven die circulair willen werken, lopen tegen hoge kosten aan en kunnen moeilijk concurreren met landen met minder strenge regels. Niet alle consumenten en bedrijven willen betalen voor circulaire producten. Ook lange wachttijden, complexe vergunningprocedures, gebrek aan geschikte locaties en strenge duurzaamheidseisen frustreren investeringsprojecten. Verder is sprake van netcongestie, tekort aan personeel en geschikte infrastructuur en verschillen in regelgeving tussen landen. Dit benadrukt de noodzaak tot betere ondersteuning, versnelde procedures en duidelij-

kere richtlijnen vanuit de gemeente. In hoeverre voorziet zij in maatwerkoplossingen voor nieuwe bedrijven? Dit staat nergens in de nota. Zijn er meer buitendorpen dan Emmer-Compascuum met gebrek aan bouwgrond voor bedrijven? Is de gemeente bezig daar meer bouwgrond te realiseren en zo ja, waar? Dit zijn jarenlange procedures. Sluit de gemeente goed aan bij de balans vraag-aanbod? Welke mogelijkheden ziet de wethouder om vergunningen sneller af te handen? Zoals in de Kadernota Economie staat, zal duurzaamheid zeker impact hebben op de economie. Strengere milieuregels gaan bedrijven in de problemen brengen of zelfs doen omvallen, met kans op een recessie. De PVV pleit voor minder regelgeving en minder nadruk op duurzaamheid, wat de belangen van ondernemers beter beschermt.

Wakker Emmen ziet in de economische kadernota dat Emmen voortbouwt op sterke sectoren als circulaire plastics en maakindustrie. De nadruk ligt op samenwerkingen tussen kennisinstellingen, bedrijven en overheden, zoals bij de Greenwise Campus (meer regionale innovaties, kennisontwikkeling voor jong talent en economische diversificatie), het aantrekken van talent en het vergroten van toerisme. Emmen heeft potentie als Europese koploper in circulaire plastics, een sector met een hoge toegevoegde waarde. Ook de energietransitie biedt kansen voor innovatie en verduurzaming in de industrie met initiatieven als GZI Next Energy Hub en ORTESE. Wakker Emmen ziet ook uitdagingen zoals het structurele tekort aan geschoold personeel en de schaarse kritieke grondstoffen en energie als risico voor de industriële sector, versterkt door geopolitieke conflicten en de gebrekkige infrastructuur zoals netcongestie. Ook is er toenemende druk op ruimte, met name op bedrijventerreinen waar economische groei concurreert met woningbouw, natuur en infrastructuur. In de nota ontbreken meetbare doelen (KPI's) om de voortgang en succes van plannen effectief te monitoren. Bovendien hangt de uitvoering sterk af van externe financiering en samenwerking, terwijl weinig inzicht wordt gegeven hoe financiële tekorten of obstakels worden opgevangen. Ook is er weinig aandacht voor risico's zoals 'what if'-scenario's waardoor ambities niet haalbaar kunnen zijn. Hoe denken B&W de voortgang in de plannen effectief te monitoren? Welke concrete oplossingen zijn er om de personeelskrapte op te lossen en financiële tekorten op te vangen? Toerisme en recreatie moeten verder worden uitgebreid om een breder publiek aan te trekken voor meerdaagse verblijven. De kansen die deze sector biedt voor Emmen, blijven wat onderbelicht. Welke acties onderneemt het college hierbij? Met Hoogeveen, Coevorden en de provincie zijn afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. Zijn er al nieuwe locaties in onderzoek?

CDA is positief over de invulling van de prima uitgewerkt ambities in de nota. Emmen wil verder groeien, maar hier zitten grenzen aan door schaarste aan ruimte, kritieke grondstoffen, personeel en gemeentefinanciën. De nota definieert prioritaire kaders: transities, sectoren en bovenal samenwerking met impact. Drie verschillende gradaties van samenwerking zijn proactief, actief en ondersteuning. Het CDA herkent de krachtsectoren als Emmense parels: circulaire plastics en de maakindustrie. Maar ook de andere sectoren mogen niet vergeten worden: die heeft Emmen net zo hard nodig. Het MKB speelt een belangrijke rol in de lokale economie en het (MBO-)onderwijs moet bij die behoeften goed aansluiten, proactief en innovatief. Wat is volgens het college bij de inzet op onbenut arbeidspotentieel de rol van niet-genoemde partners als EMCO en Menso? Graag een voorbeeld van een uitvoeringsagenda bij de nota als leidraad.

SP treft in deze beleidsnota een vrij ambitieuze visie aan, gericht op versterking van de economische positie van Emmen met kansen voor toekomstbestendige regio. Dit vraagt ook om kritische afwegingen rond haalbaarheid en impact. De nota zet sterk in op circulaire economie en de energietransitie: erg goed. Emmen kan zich profileren als koploper in circulaire plastics en innovatie. Dit sluit aan bij de economische trends én de urgentie om klimaatverandering aan te pakken. Via samenwerkingen tussen bedrijven en overheden kan de regio stappen vooruit zetten. Wat is er al van deze ambities gerealiseerd in de gemeente en wat zit er nog in de pijplijn? Graag een laagdrempelig voortgangsoverzicht voor raad én inwoners. De SP waardeert de aandacht voor versterking van het

MKB, stimulering van talentontwikkeling en een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Investeren in scholieren tot werknemers is essentieel om de groeiende vraag naar gekwalificeerd personeel in te vullen en hen mee te laten doen. Het plan is ambitieus, de uitvoering is afhankelijk van externe financiering die niet gegarandeerd en dus riskant is. Voorts ontbreekt het aan concrete meetbare doelen om voortgang en impact te monitoren. Economische groei moet niet alleen ten goede komen aan bedrijven en investeerders, maar aan alle (kwetsbare) inwoners, bijvoorbeeld door betere ondersteuning bij het vinden van werk en betaalbare scholing. De gemeente moet goed blijven monitoren of de gestelde doelen haalbaar zijn en de voordelen eerlijk worden verdeeld. De SP is heel positief over deze nota en blijft tegelijk heel scherp op de uitvoering en de inclusiviteit.

50PLUS leest als vierde ambitie 'een aantrekkelijke en gastvrije gemeente': naast op economisch is dat ook op menselijk niveau belangrijk. De fractie denkt daarbij vooral aan het gehandicaptenparkeerbeleid, zodat de gemeente aantrekkelijk en gastvrij wordt voor mensen vanbuiten. Voorts is te denken aan de drie uitgangspunten 'wonen en ruimte', 'samenleving' en 'bestuur, middelen en economie'. Daar zitten geen schotten tussen, het hangt allemaal samen. Al die zaken horen dus in deze economische beleidsnota te staan als samenstel, waarbij de rest ten dienste staat van de samenleving. AI is onderdeel van de digitale transitie. In dat verband vraagt 50PLUS zich af in hoeverre sommige sprekers aan hun argumenten en taalgebruik komen. De ambitie circulaire plastics werkt vanuit de lineaire naar circulaire economie. Alle inwoners hebben de opdracht de wereld te bewerken en te bewaren en niet alles zomaar weggooien. 50PLUS is onder de indruk van de uitgebreide beschrijvingen in dit stuk.

PvdA memoreert het Dagblad-artikel eerder dit jaar over de Emmense economie, met mooie posities op lijstjes van de werkloosheid (onder landelijke gemiddelde) en de ontwikkeling werkgelegenheid (bovengemiddeld qua groei). Emmen plukt daarmee de vruchten van het beleid de afgelopen jaren. Visie en ambitie leiden dus tot concrete resultaten. Er steken steeds vaker verwoestende stormen de kop op door de niet te ontkennen klimaatverandering, maar er zijn ook andere winden van leiders die niets op hebben met het zuiniger omgaan met deze planeet. Desondanks houden B&W de koers gericht op beleid dat duurzame en circulaire productie bevordert, waar de PvdA trots op is. Emmen gaat voortrekker worden met een ambitieus programma in deze schaarste aan geschikte bedrijventerreinen. Dit vraagt heel bewuste keuzes: wat de fractie betreft het liefst innovatieve bedrijven die duurzaam en circulair werken én goed zijn voor de werkgelegenheid. Ook is er toenemende krapte op de arbeidsmarkt om de toekomstvisie vorm te geven op alle niveaus in deze gemeente. Heeft zij de juiste mensen? Hoe is iedereen mee te nemen in deze ontwikkelingen? Het krachtige lokale MBO en HBO zijn daarbij een pre, want onderwijs en economie gaan hand in hand. Dit moet verankerd worden in deze kadernota. De gemeente ondersteunt de digitalisering als pijler met grote betekenis voor de economie: hier moet een tandje bij, met de kanttekening dat er keuzes nodig zijn. De PvdA is blij met de economische beleidsnota als logisch vervolg op beleid dat al was ingezet: Emmen als voorloper en als duurzame en circulaire maakstad.

ChristenUnie ziet zeker mooie dingen in deze kadernota, maar zo veel dat dit verwarring schept en de ambtelijke bingokaart vol is. Wat zijn nu eigenlijk de kaders om op te sturen en de bijbehorende doelen? Hoe zijn die te meten? Het wemelt van begrippen: milieu, duurzaamheid, energie, recycling, waterstof, digitalisering, openbare ruimte, infrastructuur, openbaar vervoer, toerisme en zelfs cultuur. Dus is alles economie? Eén uitgangspunt is de fractie op het lijf geschreven: grenzen aan groei. De gemeente moet rekening houden met schaarste grondstoffen, ruimte en personeel, dus het Rijnlandmodel in tegenstelling tot het Angelsakische kapitalisme. Liever collectief langetermijnsucces dan winstmaximalisatie. De ChristenUnie pleit voor wat meer schaarste aan teksten en een duidelijke afbakening in de nota. Ook voor aandacht voor mensen op de werkvloer, de gemeenschap en de overdracht naar volgende generaties. Het draait om balans tussen samenleving en schepping gericht op mensen en gemeenschap, die ook bij familiebedrijven in het dna zit. Hoe heeft

dit een plek in deze kadernota? Daarbij zijn twee stimulerende rollen voor de overheid richting bedrijven: ruimte bieden en zorgen dat alle randvoorwaarden op orde zijn en ontwikkelingen mogelijk zijn, maar tegelijk ook een richting via duidelijke langetermijndoelen en grenzen bij wat niet meer kan. Her en der schemert dat door in het stuk, maar welke rol wil de gemeente nu precies innemen? In de komende kwartalen wordt gewerkt aan verdieping in de aanpak. De gemeente wordt door de omstandigheden gedwongen om meer gerichte keuzes te maken c.q. prioriteiten te stellen, bij uitstek een politieke zaak. Hoe houden B&W de raad in positie? Er zijn enorm veel documenten als voorlopers binnengekomen: Horecavisie, Marktvisie, evenementenbeleid, Actieplan Detailhandelstructuurvisie. Allemaal op basis van één actielijn van één doel dat beloofd was: wanneer is er genoeg beleid? De ChristenUnie is heel benieuwd naar de reactie van de wethouder.

VVD verwijst naar de prima informatieavond waar deze kadernota werd toegelicht en veel vragen beantwoord. De fractie kan zich in grote lijnen aansluiten bij het betoog van Ondernemend Emmen. De VVD heeft bij de Begroting ook al aangegeven dat alleen inzetten op circulaire plastics, het wedden op één paard, consequenties kan hebben. Waar wil het college nog meer de focus op vestigen? De netcongestie vormt een grote uitdaging in de regio. Hoe kijken B&W naar het pleidooi voor een voortrekkersrol in lokale energieoplossingen? De fractie staat hier 100% achter. Bereikbaarheid is ook belangrijk voor de lokale economie. De Nedersaksenlijn kan daar een rol in spelen, maar over wegen, zoals de verdubbeling van de N34, is weinig te horen. De fractie was onlangs op werkbezoek bij LTO Emmen: vergeet de landbouw niet. De grootste agrarische bedrijven bevinden zich in deze gemeente en juist daar weten ze wat innoveren is, naast dat zij ook veel werkgelegenheid bieden. De VVD staat positief tegenover de Kadernota Economie en hoopt dat deze zijn vruchten gaat afwerpen.

D66 kan zich goed vinden in het voorliggende kader met duidelijke ambitie en heldere kaders, de focus op Emmen en het onderstreept dat de economie zich niet aan grenzen houden. Daarnaast worden duidelijk de kansen en knelpunten beschreven en goed dat schaarste, bijvoorbeeld bij de natuurlijke hulpbronnen, als vertrekpunt is gebruikt. De uitdaging ligt vooral in hoe deze nota echt is om te zetten naar een kompas voor de bredere ambtelijke organisatie: hoe is dit bestuurlijk en ambtelijk te borgen? Komt er een economische verantwoording bij toekomstige plannen? Ook wil D66 waken voor te complexe uitvoering. De drie transities en zes ambities hebben allemaal losse doelen en actielijnen. Al wil de fractie niet zonder meer grenzen stellen aan ambities, hoe zorgt het college voor voldoende focus? Een doorkijk naar de uitvoering is onderdeel van de nota, maar te vaag voor een oordeel over de uitvoerbaarheid van alle plannen. D66 stelt voor om in het vervolg bij het vaststellen van deze kadernota een uitgebreidere uitvoeringsagenda op te stellen die dieper ingaat op het ‘hoe’ bij deze plannen. Is het college bereid te reflecteren op deze nota en hoe men de raad erbij wil betrekken?

Reactie college
Wethouder Rink memoreert dat de laatste economische kadernota alweer acht jaar geleden is. Deze nota beschrijft de ‘wat’, de ‘hoe’ volgt nog. Veel wordt landelijk geregeld, daar kan de PVV ook zelf iets aan doen. Maar ambitie 1 is een MKB-vriendelijk ondernemersklimaat. Vergunningprocedures hebben gewoon bepaalde doorlooptijden en die zijn niet te verkorten zonder discussie in de raad. Bij circulariteit liggen kansen, want Nederland is economisch bezig om bijvoorbeeld vanaf 2027 een percentage plasticrecyclaat te vereisen, dus vanaf dan geen *virgin plastics* meer. Dat betekent dat Emmen nu vooraan moet staan om dat te regelen. In de EU gaat dat in vanaf 2030. Dus dan kunnen er geen *virgin plastics* meer uit Azië komen, alleen nog gerecycled materiaal. Om de periode 2027-2030 te overbruggen is wel een uitdaging, maar daarvoor wordt flink gelobbyd vanuit allerlei organisaties om een overbruggingskrediet te krijgen bij het Rijk. Los van het klimaatdoel, waar het college erg warm voor loopt, zou ook het economische doel aansprekend moeten zijn. Een programmering van bedrijfslocatie is met de raad gedeeld, samen met de provincie opgesteld. Met

Hoogeveen en Coevorden wordt gekeken naar een nieuw bedrijventerrein: dat onderzoek loopt nog. Situering langs de A37 ligt het meest voor de hand. Want alle opties in de gemeente Emmen zijn bezet. Hier gaat tijd in zitten vanwege de nodige wijzigingen in omgevingsplannen.
ChristenUnie begrijpt heel goed de beweging richting circulariteit en Emmen is daarbij goed in plastics. Laat de gemeente zo niet circulaire onderdelen liggen?
Wethouder Rink antwoordt dat de Vereniging Circulair Drenthe wordt opgericht om naar *urban mining* te kijken: hergebruik van materiaal in de openbare ruimte. Het Emmense actieplan kijkt naast plastics ook naar reststromen van materialen voor consumentengebruik. Maar in circulaire plastics is Emmen *top of the bill* in Europa en wellicht de wereld. Voorts zijn er genoeg MKB- en grote bedrijven in de maakindustrie om zich daarop te richten. Op dit moment worden KPI's ontwikkeld via de Innovatiespotter aan de hand van deze nota om ambities te monitoren. De gemeente heeft geen wettelijke, maar een stimulerende taak in de economie. Er zijn dus geen financiële tekorten of een onrendabele top te verwachten, alleen bedrijven. Daartoe zijn er mooie EU-regelingen en het landelijke JTF waar Emmen inmiddels bijna voor 80 miljoen uit put voor het bedrijfsleven. De krapte op de arbeidsmarkt is alleen in de driehoek onderwijs-ondernemers-gemeente op te lossen, waarbij de gemeente de regie neemt, de ondernemers de input levert en het onderwijs uitvoert. Dit leidt tot mooie initiatieven als Skills for Future, de Bedrijfsvakschool en de Greenwise Campus. De driehoek probeert daar een integrale strategie voor te ontwikkelen via de door Ondernemend Emmen al geopperde Human Capital Agenda. Daarbij kunnen robotisering en digitalisering ook deeloplossingen zijn. Voor de Digitaliseringsagenda zijn al diverse enquêtes afgenomen onder ondernemers. Toerisme en recreatie is een van de zes belangrijke ambities. De gemeente werkt aan de hand van die agenda aan een sterkere vrijetijdseconomie. Andere sectoren dan de prioritaire moeten niet vergeten worden, zoals de landbouw. Elk bedrijf is belangrijk. Wel kijkt de gemeente waar zij proactief op inzet, waar zij alleen ondersteunt en ook waar zij niet aan meewerkt. Zo staat het college niet te springen om een datacenter. EMCO en Menso staan genoemd bij het ondernemersloket: deze organisaties worden toegevoegd. Er is al een ecosysteem opgebouwd met de Dutch Techzone met ondernemershubs in Hoogeveen, Hardenberg en Coevorden. Uit die jaaroverzichten is informatie over de voortgang te delen met aandacht voor een publieksvriendelijke openbare toelichting en publicatie. Begrijpelijk is de verwarring bij de ChristenUnie over het wollige taalgebruik. Maar de economie raakt nu eenmaal alle beleidsterreinen, dus al die aspecten komen terug in de nota – die overigens al wel geredigeerd is op dit vlak. B&W zijn groot voorstander van het Rijnlandmodel ('waarde boven winst'), dat zeker wordt meegenomen. Niet alles is maakbaar, de gemeente kan alleen faciliteren, ondersteunen en meedenken. Het betoog van de ChristenUnie over de vele beleidsstukken: soms komt de raad met een verzoek, soms verloopt een beleidsnota en dan is er een update nodig, zo ook deze Kadernota Economie. Ten behoeve de energietransitie loopt op dit moment het project ORTESE. De gesprekken met de provincie over de verdubbeling van de N34 lopen, maar de prioriteit ligt nu bij de aanleg van de Nedersaksenlijn.
Wethouder Schrik geeft de volgende voorbeelden om meerdaags verblijf te bevorderen: uitbreiden van het Van Gogh-verhaal, professionaliseren en versterken van het Veenpark, werken aan een levendig Rensenpark, een dekkend fiets- en wandelnetwerk en ontwikkelingen op het vlak van verblijfsreactie zoals het nieuwe vakantiepark Nordic Nature (400 huisjes), uitbreiding Center Parcs Parc Sandur (100 huisjes) bij Erica en een nieuwe camperparkeerplaats (20 plekken) in Emmencentrum. De gemeente wil voortrekker zijn op het gebied van een nieuw energiesysteem in relatie tot netcongestie. Met Ondernemend Emmen en de provincie wordt druk gekeken naar een energiehub op bedrijventerrein; daarnaast staat ORTESE nationaal in de spotlights om een robuust toekomstbestendig energiesysteem voor onder andere bedrijven te realiseren.

Tweede termijn inspreker
De heer Idema (Ondernemend Emmen) vindt dat Emmen niet te bescheiden moet zijn. Het is dé industriestad van Noord-Nederland en op het gebied van biobased plastics speelt het Emmense bedrijfsleven echt op Champions League-niveau.

Tweede termijn raadscommissie
50PLUS citeert uit de Kadernota: *'Wacht veranderingen niet af, maar creëer ze zelf.'* De fractie wacht hier al sinds 2009 op, op zowel menselijk als technisch vlak en wel dagelijks. Dat zou iedereen eigenlijk moeten doen.

PvdA is benieuwd naar welk type bedrijven Emmen wil aantrekken. Dus geen datacenters, maar hoe vindt de afweging plaats bij bedrijven die veel ruimte innemen?

ChristenUnie vindt het fijn dat de wethouder het Rijnlandmodel persoonlijk ondersteunt, hopelijk ook in de verdere beleidsuitwerking. Het is bij het door het college gepropageerde integrale werken heel bijzonder dat deze Kadernota qua opzet totaal verschilt van de Cultuurnota, zoals het ontbreken van een financieel paragraaf. Los van de externe financiering wordt wel gesproken van een 'integrale investeringsagenda' en dat de middelen het maken van keuzes rechtvaardigen, zelfs op de kernactiviteiten binnen actieplannen. Graag meer duiding van die vervolgstappen die her en door de nota heen schemeren.

VVD is de focus duidelijk, toch maakt zij zich er enigszins zorgen over. De Nedersaksenlijn is inderdaad heel belangrijk, maar de grenzen van de gemeenten Coevorden, Hoogeveen en Emmen komen samen bij Holsloot, het knooppunt van de N34. Daarom pleit de VVD voor een combinatie van de Nedersaksenlijn én de verdubbeling van de N34. Voorts zet de fractie graag in op het ontwikkelen van KPI's.

Reactie college
Wethouder Rink betoogt dat de gemeente feitelijk altijd interpersoonlijk aan maatwerk doet. De accountmanagers hebben de contacten met de bedrijven waarvan de vraag altijd varieert. Soms komt er een verzoek binnen bij de heer Rink zelf en dan verwijst hij door naar de acquisiteur.
CDA treft het woord 'maatwerk' nergens aan in de Kadernota Economie.
Wethouder Rink wijst erop dat dit onverlet laat dat de gemeente altijd maatwerk hanteert. Dat moet ook: geen vraag is hetzelfde. Alle 300 aangesloten bedrijven bij Ondernemend Emmen ondersteunen deze kadernota. Tegelijk hebben 25 ondernemerskoepels meegepraat aan de sessies, waaronder LTO, NOM, Growing Emmen, SUSPACC en Greenport. In de acquisitie kan de gemeente de keuze maken in 'kwaliteit boven kwantiteit': structurele werkgelegenheid, regionale meerwaarde en adoptie van de Emmense profilering duurzaamheid en circulariteit. Datacenters gebruiken veel stroom en water en hebben relatief weinig personeel: die komen op dit moment niet door het acquisitiefilter. Het college komt verderop nog terug met de uitvoeringsagenda's met daarbij de financiele vertaling. Er zijn geen nieuwe investeringen nodig ten opzichte van de Begroting: dit betreft enkele investeringen in het groene chemiecluster en de bijdrage aan Dutch Techzone. De KPI's worden nog opgesteld conform de wens van de commissie. Over de verdubbeling van de N34 loopt bestuurlijk overleg met de provincie: die is daarbij bevoegd gezag, niet de gemeente. Het college is overigens wel voorstander van die verdubbeling.

Voorzitter H.A. Bos stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

5. Rondvraag
PVV noemt de bijeenkomst van 3 december waar omwonenden zorgen uitten over aanzienlijke drugs- en geluidsoverlast rond het sportplein Emmerhout. Dit is meermalen aangekaart bij burgemeester en politie. Welke concrete maatregelen zijn er genomen? Is de inzet van extra boa's of politiepatrouilles overwogen?
Burgemeester Van Oosterhout en ook de politie zijn bekend met deze drugs- en geluidsoverlast in de avonduren, naast dat er op dat plein ook heel veel mooie dingen gebeuren. De politie patrouil-

leert al vaker door de wijk, maar de burgemeester zal in het werkoverleg hier weer aandacht voor vragen, met scherpere inzet van de wijkagent. Meldingen helpen ook om snel op te kunnen treden. Boa's zijn veel aanwezig in Emmerhout en Angelslo; bekeken wordt of die inzet is te verhogen. Overdag werken daar ook buurt- en sportcoaches als de ogen en oren. Vanuit de Angelslo Academy werkt een team aan allerlei wijkzaken. Wellicht zijn hun eerste ervaringen ook te gebruiken. Binnenkort overlegt de burgemeester met EOP Emmerhout of er aanvullende maatregelen nodig zijn.

PvdA hoort dat de bewoners in Bargeres het vele vuurwerk zat zijn. Maar niet alleen daar, ook in andere wijken zorgt dit voor overlast en vernielingen. Wat wordt gedaan tegen zwaar illegaal vuurwerk?
Burgemeester Van Oosterhout herkent dit als terecht repeterende vraag rond Oud en Nieuw, die op allerlei plekken en tijdstippen speelt. Het afsteken in deze weken is sec al illegaal en dat geldt ook voor het zware vuurwerk. De politie probeert dit preventief af te vangen, in combinatie met de pas ingestelde grenscontroles door de marechaussee. Dit leidt af en toe tot aanhoudingen, maar er lopen veel meer wegen over de grens. Dit wordt afgewogen binnen de inzet van de beschikbare capaciteit. De politie doet voorts gerichte opsporingen op basis van waar veel meldingen zijn. Dat kan via Meld Misdaad Anoniem. Zo is zeer recent in Klazienaveen 1.000 kilo illegaal vuurwerk ontdekt in een woonwijk. Afsteken van vuurwerk mag alleen op bepaalde tijden rond de jaarwisseling en tot een bepaalde wettelijke geluidsgrens. Tegelijk is de handhaving hierop erg lastig, al doen politie en boa's hun best. Daarom werkt de preventieve aanpak via meldingen en grenscontroles het beste. Bovendien, bij ontploffingen in dergelijke gevallen is de bezitter niet alleen strafbaar, maar zijn zijn huis en inrichting ook niet verzekerd.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken
7B. Belastingverordeningen 2025 (inclusief tarieventabellen)
Inleiding college
Wethouder J. Bos benoemt als bijzondere wijzigingen die in de tarieven voor rijbewijzen en het niet-heffen van leges voor omgevingsvergunningen van Paasvuren.

Eerste termijn
D66 herkent veel wijzigingen vanuit de Begroting, maar heeft nog wel wat vragen. Waarom wordt bij de afvalstoffenheffing het vaste tarief verhoogd en niet het variabele? Die keuze is nog niet helder. Willen B&W onderzoek doen naar uitbreiding van de precariobelasting? De gemeente geeft hier nog nauwelijks invulling aan. D66 wil hierover een debat, omdat men liever de vervuilers dan de inwoners belast. Klopt het dat er geen nieuwe olietransportleidingen worden geplaatst de komende jaren? In de Begroting moet een aantal sporttarieven omhoog vanwege de herijking van de zwembaden. Maar dat is niet onderbouwd of op percentages gesteld. Is de verhoging van de zwembadtarieven met 5% echt nodig?

PvdA kan zich goed vinden in dit voorstel. De stijgende sporttarieven vallen op. Sporten moet voor iedere inwoner toegankelijk blijven. De fractie houdt hierbij de vinger nauw aan de pols.

50PLUS vraagt zich af waarom de reclamebelasting met name voor het lagere segment in Klazienaveen meer (50-100 euro) is dan in de rest van de gemeente.

Wakker Emmen vindt het belangrijk om de lasten voor de burger gelijk te houden of minimaal te verhogen (onder de inflatiecorrectie). De ChristenUnie heeft eind 2023 voorgesteld met moederbepalingen te werken waarin jaarlijks eenmalig de wijzigingen worden vastgesteld. De toenmalige

wethouder zou dit terugkoppelen, maar tot op heden zonder reactie. Heeft het college hierover gesproken en dan met name over de juridische houdbaarheid?

PVV ziet de tarieven grotendeels aansluiten bij de inflatie, wat bedoeld is om de begrotingsdoelstellingen te halen. Het vastrecht voor afvalstoffen wordt aanzienlijk verhoogd, waar de variabele kosten gelijkblijven. Dat kan minder eerlijk overkomen op inwoners die bewust hun afval goed scheiden – lees: minder restafval aanbieden. Graag meer aandacht hiervoor bij de tariefstelling. Camperaars moeten 15 euro per nacht betalen terwijl er nauwelijks voorzieningen voor hen zijn. De fractie vindt dit aan de hoge kant en raadt aan, op camperplaatsen stroomaansluitingen en andere basisvoorzieningen te realiseren om die 15 euro te rechtvaardigen. Bovendien hebben camperaars, een steeds groter wordende groep, een positief effect op de lokale economie.

Reactie college
Wethouder J. Bos licht toe dat de inkomsten voor de vaste uitgaven al enkele jaren achterlopen bij de kosten. Vandaar de verhoging om dit te dekken, conform de keuze in de Begroting. Het variabele tarief is daarbij intact gelaten.
D66 hoort dezelfde uitleg als in de begrotingsraad. Hogere kosten zijn ook te dekken door het variabele tariefdeel te laten stijgen. Dan tref je juist die inwoners die meer restafval aanbieden. En zijn de zwembaden voorbereid op die extra 5% tariefsverhoging?
Wethouder J. Bos legt uit dat indertijd is besloten om de variabele kosten zo veel mogelijk gelijk te houden, waar het variabele tarief mee te maken heeft. Op de rest van de uitleg komt hij schriftelijk terug. Precariobelasting is er nog niet. Het college is bereid bij de raad te sonderen welke beelden daarover leven, bijvoorbeeld in een C-discussie. Of er nieuwe olietransportleidingen komen, is op dit moment niet bekend. Dit staat los van het betreffende tarief. De sporttarieven worden met 1% geïndexeerd, zwembaden met 5%. Dat heeft ermee te maken dat de coronasteun is weggevallen, energie- en overige vaste lasten behoorlijk zijn gestegen en enkele jaren de indexering op die tarieven niet is doorgevoerd. Dit is een eenmalige inhaalslag, volgend jaar zal de indexering op het gebruikelijke niveau zijn. De introductie van moederbepalingen voor de belastingverordeningen is voor zover bekend niet onderzocht. De wethouder vindt het wel een goed idee en daarbij wordt ook bekeken of het juridisch mogelijk is.
Wethouder Schrik vult aan dat aan de 5% stijging in het zwemtarief een extern onderzoek ten grondslag ligt om die exploitatie meer in lijn te krijgen met de uitgaven. Daarbij is gekeken naar omliggende gemeenten: Emmen zit vergeleken met de rest van Drenthe aan de onderkant.
D66 verzoekt dat onderzoek met de raad te delen.
Wethouder Schrik zegt dit toe. De camperplek in Emmen-centrum voorziet in alle voorzieningen: elektra, water, afvalverwerking en WiFi. Dat rechtvaardigt het tarief van 15 euro.
PVV vraagt of daar ook toiletvoorzieningen zijn.
Wethouder Schrik ontkent dit.

Tweede termijn
VVD verwijst naar de discussie over de vaste versus variabele kosten bij de Begroting. De wethouder komt erop terug. Maar is dat voor aankomende raadsvergadering? Anders zit de raad eraan vast.

50PLUS sluit zich aan bij de vraag van de VVD. Wanneer is de camperplaats in Emmen-centrum gereed?

Wakker Emmen vraagt wanneer het college met een reactie komt op de vraag over de moederbepalingen bij de verordeningen. Dit om te voorkomen dat dit weer een jaar lang vergeten wordt.

Reactie college

Wethouder J. Bos zal alles op alles zetten om voor de raad van 19 december terug te komen met informatie over de opbouw van de onderdelen van de afvalstoffenheffing. Voorts komt hij over circa een maand of drie terug met meer informatie over het al dan niet introduceren van moederbepalingen.
Wethouder Schrik deelt mee dat de camperplaats in Emmen zo goed als gereed is, het is alleen nog wachten op stroomaansluiting door Enexis. Dat is voorzien voor medio april-mei volgend jaar.

Voorzitter H.A. Bos stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken:
8A. Frauderisicoanalyse 2024
Wakker Emmen vindt bij fraude dat voorkomen beter is dan genezen, al is het niet totaal uit te sluiten. Deze actualisatie is dus verstandig en zou elk jaar moeten om de kans op fraude te minimaliseren.

50PLUS vraagt wat de afkorting 'BBV' betekent.

Reactie college
Wethouder J. Bos zegt dat BBV staat voor het landelijke Besluit Begroting en Verantwoording, met regels waar begrotingen en jaarrekeningen van provincies en gemeenten aan moeten voldoen.

Voorzitter H.A. Bos stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8B. Actualisatie financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)
ChristenUnie ziet in artikel 13 een nogal groot verschil tussen de vier ton rapportagegrens voor het college (lid 3) en 3% van het begrotingstotaal (lid 2). De fractie denkt dat de correcte verwijzing naar artikel 13.3 zou moeten zijn.

Wakker Emmen ziet dat de enige wijziging de toevoeging van 'niet tijdig' is, die de rechtmatigheid verheldert bij begrotingswijzigingen. De fractie kan zich in deze actualisatie vinden.

50PLUS vraagt wat de afkorting 'BV' betekent.

Reactie college
Wethouder J. Bos legt uit dat de vier ton op de paragraaf 'Bedrijfsvoering' slaat. De rechtmatigheidsverantwoording van 3 procent lijkt op de totale lasten te slaan, niet op het begrotingstotaal. Dit wordt voor aankomende raadsvergadering teruggekoppeld naar de raad.

Voorzitter H.A. Bos stelt vast dat de vraag van 50PLUS technisch van aard is en schriftelijk wordt beantwoord en voorts dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.
50PLUS heeft inmiddels vernomen dat 'BV' staat voor de Commissie Bedrijfsvoering.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering
10A. Vaststellen notulen raadscommissie BM&E van 10 oktober 2024
Voorzitter H.A. Bos stelt vast dat de notulen van 10 oktober 2024 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium
Er zijn geen agenderingsverzoeken.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter H.A. Bos sluit de vergadering om 21.09 uur onder dankzegging.